

درسنامه

فرهنگ سازی دینی و رسالت ستایشگری

سلسله کتاب های تخصصی آموزش مداحی

دکتر حسن بنیانیان

درسنامه
فرهنگ سازی دینی
و رسالت ستایشگری

نویسنده : دکتر حسن بنیانیان

ناشر : قدیم الاحسان

شمارگان : ۳۰۰۰ جلد

نوبت چاپ : اول

قیمت : ۱۱۰۰۰ تومان

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ و انتشارات راه فردا
سرشناسه : بنیانیان، حسن، ۱۳۳۲ -

عنوان و نام پدیدآور : درسنامه فرهنگ سازی دینی و
رسالت ستایشگری / حسن بنیانیان

مشخصات نشر : تهران: قدیم الاحسان، ۱۳۹۲

مشخصات ظاهری : ۲۶۲ ص.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۸۸۳-۶-۳

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : سیاست فرهنگی - ایران

موضوع : اسلام و فرهنگ

رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ۸۲/۶/۴۵ DSR۶۵

رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۰۴۲

شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۴۳۹۰۸

مرکز بخش ۱/ انتشارات قدیم الاحسان

تهران/ میدان قیام/ بلوار قیام/ نش خیابان مشهدی رحیم/ پ ۴۳ تلفن: ۳۳۵۲۶۶۳۱

مرکز بخش ۲/ انتشارات آرام دل

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۷
------------	----

درس اول: عرصه‌های تأثیرگذاری ستایشگران در تحولات فرهنگی

عرصه‌های تأثیرگذاری ستایشگران در فرهنگ جامعه.....	۲۱
۱. تأثیرگذاری از رهگذر مداحی.....	۲۲
۲. تأثیرگذاری از رهگذر موقعیت مداحی.....	۲۴
۳. تأثیرگذاری از رهگذر بهره‌گیری از موقعیت اجتماعی.....	۲۴
۴. اثرگذاری در فرهنگ جامعه از رهگذر مداحی.....	۲۵
۵. تأثیرگذاری از رهگذر نقش‌های مداح در خانواده.....	۲۵
راهکارهای ارتقای تأثیرگذاری.....	۲۷
۱- تعمیق نگرش علمی.....	۲۷
۲- جامع‌نگری.....	۳۱
۳- نگرش سیستمی.....	۳۲
مفهوم سیستم (نظام).....	۳۲
انواع نظام‌ها.....	۳۴
مفهوم نگرش سیستمی.....	۳۴
مفهوم هم‌افزایی در نظام‌ها.....	۳۷
عوامل بازدارنده در رشد علمی مداحان.....	۴۱
۱. اتکاء بیش از حد به تجربه‌ها.....	۴۱
۲. موفقیت‌های نسبی.....	۴۳
۳. ضعف ورزی فرصت طلبان.....	۴۳
۴. غفلت از اصول و از دست دادن انگیزه مطالعه.....	۴۴
۵. پیچیدگی اصلاح و تربیت انسان‌ها.....	۴۵

درس دوم: فرهنگ چیست؟

- ۵۱ ضرورت شناخت علمی فرهنگ.....
- ۵۲ چستی فرهنگ.....
- ۵۳ مفهوم فرهنگ در زبان و ادبیات فارسی.....
- ۵۵ ۲- مفهوم فرهنگ در بیان دانشمندان.....
- ۵۶ خصوصیات فرهنگ.....
- ۶۱ کروبر و کلان.....
- ۶۱ روشه.....
- ۶۱ گیدنز.....
- ۶۲ مالدینفسکی.....
- ۶۲ هولتون.....
- ۶۲ اینگلهارت.....
- ۶۴ استاد مطهری.....
- ۶۵ استاد علامه جعفری.....
- ۶۵ علامه مصباح یزدی.....
- ۶۶ چستی فرهنگ از دیدگاه مقام معظم رهبری.....

درس سوم: کارکردها و آثار فرهنگ در جامعه

- ۷۳ مقدمه.....
- ۷۴ کارکردهای عام فرهنگ.....
- ۷۴ ۱. هویت سازی برای افراد جامعه.....
- ۷۶ ۲- ایجاد انسجام اجتماعی.....
- ۷۶ ۳- سازگار کننده افراد در ارتباطات اجتماعی.....
- ۷۷ ۴- نقش فرهنگ در میزان پیشرفت جوامع.....
- ۷۹ کارکردهای فرهنگ در جامعه امروز ایران.....
- ۸۰ ۱. هدف غایی بودن اصلاح فرهنگ برای نظام اسلامی.....
- ۸۱ ۲- فرهنگ عامل اقتدار نظام جمهوری اسلامی.....
- ۸۲ ۳- ضرورت ارتقاء کیفی فرهنگ برای افزایش سرعت پیشرفت در نظام جمهوری اسلامی.....

۴- مدیریت فرهنگ برای مقابله با تهاجم فرهنگی	۸۶
۵- مدیریت فرهنگ برای مقابله با جهانی شدن یا جهانی سازی	۸۷
نگاه حضرت امام بزرگوار و مقام معظم رهبری به جایگاه فرهنگ در جامعه اسلامی ایران	۸۸
حضرت امام بزرگوار	۸۹
مقام معظم رهبری	۸۹

درس چهارم: موانع موجود در اصلاح فرهنگ جامعه

مقدمه	۹۵
الف آثار و فرائد داشتن پاسخ روشن به اینگونه پرسش ها	۹۵
ب- ظرفیت ها در ارزیابی از تحولات فرهنگی جامعه	۹۶
ارزیابی اجمالی از وضع موجود فرهنگ	۹۸
عوامل کم توجهی به مدیریت فرهنگی جامعه	۱۰۲
۱. پیچیدگی ماهیت فرهنگ و احاطه آن بر ذهنیت افراد	۱۰۳
۲. کوچک سازی مفهوم دین و فرهنگ	۱۰۳
۳. وجود درآمدهای نفتی در اقتصاد ایران	۱۰۴
۴. وجود ابزارهای جایگزین برای تغییر رفتار	۱۰۵
۵. کاستی های نظام تبلیغات سیاسی موجود	۱۰۵
۶. تأثیر گذاری فرایندهای جهانی سازی در تصمیم گیری های مدیریتی	۱۰۶
۷. ادامه حیات نظام های آموزشی سکولار	۱۰۸
۸. هوای نفس انسان	۱۰۹
۹. ظاهر شدن تدریجی، بلند مدت و غیر محسوس آثار اقدامات فرهنگی	۱۱۰
۱۰. هم افزایی مجموعه عوامل بازدارنده	۱۱۱

درس پنجم: فرهنگ ها چگونه شکل می گیرند؟ و چگونه تغییر می کند؟

مقدمه	۱۱۷
عوامل شکل دهنده به فرهنگ جوامع	۱۱۸
۱. فطرت	۱۱۸
ویژگی های فطرت	۱۱۹
تمایلات فطری کدامند؟	۱۲۰

عوامل تاریخی.....	۱۲۵
علم به مفهوم دانش و جمیع معارف بشری.....	۱۲۵
عوامل تغییر دهنده فرهنگ‌ها.....	۱۲۷
الگوی تکاملی.....	۱۲۸
الگوی اشاعه.....	۱۲۸
۳- الگوی فرهنگ سازی و فرهنگ پذیری.....	۱۳۰
۱. تأثیرات اقدامات نهادها، سازمان‌ها و افراد فرهنگی جامعه.....	۱۳۱
۲- آثار و بی‌آمدهای فرهنگی فعالیت‌های مختلف سیاسی، اقتصادی.....	۱۳۳
۳- تأثیرات فرهنگ بیکانه.....	۱۳۵
تأثیرات جهانی شدن بر فرهنگ ایران.....	۱۳۶
تأثیرات جهانی سازی.....	۱۳۷
تأثیرات تهاجم فرهنگی.....	۱۳۸

درس ششم: فرهنگ سازی

مقدمه.....	۱۴۵
فرهنگ سازی چیست؟.....	۱۴۶
چگونه اثربخشی فعالیت‌های فرهنگی را افزایش دهیم؟.....	۱۵۰
الگوی کلی در فرایند تربیت و ایجاد رفتار فرهنگی.....	۱۵۱
الگوی تفصیلی فرهنگ سازی آگاهانه.....	۱۵۵
گام نخست: انتخاب مطالب متناسب با ظرفیت‌ها و ویژگی‌های شخصیتی اکثریت مخاطبین.....	۱۵۵
گام دوم: تبدیل سازی دانش و اطلاعات به باور و اعتقاد در ذهن مخاطب.....	۱۵۷
نتایج بحث.....	۱۶۱
۱. ضرورت گسترش جلسات کوچک، مستمر و محلی.....	۱۶۲
۲. لزوم تقویت علم و هنر مخاطب شناسی.....	۱۶۳
اصول مورد تأکید در فعالیت‌های فرهنگ سازی.....	۱۶۴
۱. به دل نشاندن معرفت و دانش و بصیرت آفرینی برای ایجاد ایمان.....	۱۶۴
۲. انطباق پیام و موضوع تبلیغ با نیازهای فطری مخاطبین.....	۱۶۵
۳. ایجاد زمینه و فراهم کردن شرایط و عوامل تحول.....	۱۶۶

۴. دیدن تفاوتها در مخاطبین.....	۱۶۶
۵. همراه سازی فرهنگ سازی مستقیم با فرهنگ سازی غیر مستقیم.....	۱۶۷
۶. آکنده کردن فضای تربیت از مهر و محبت.....	۱۶۸
۷. همراه کردن تربیت غیر کلامی با تربیت کلامی.....	۱۶۹
۵. رفع موانع مزاحم محیطی.....	۱۶۹

درس هفتم: جامعه پذیری یا فرهنگ سازی ناخود آگاه

مقدمه.....	۱۷۵
الگوی فرهنگ پذیری ناخود آگاه.....	۱۷۷
مثال ۲: فرهنگ سازی ناخود آگاه در رستوران.....	۱۸۲
مثال ۳: کارخانه صنعتی فرهنگ ساز.....	۱۸۳
در قانون اساسی.....	۱۸۸
در کلام امام خمینی (ره).....	۱۸۹
در کلام مقام معظم رهبری.....	۱۸۹
نتیجه مهم این بحث.....	۱۹۳

درس هشتم: جایگاه ستایشگران اهل بیت در نظام فرهنگ ساز دینی

مقدمه.....	۱۹۷
نظام انتقال پیام های دین الهی.....	۱۹۹
قرآن کریم.....	۲۰۳
پیامبر و عترت.....	۲۰۳
احکام الهی.....	۲۰۴
عبادات الهی.....	۲۰۶
ایام مقدس.....	۲۰۶
مکان های مقدس.....	۲۰۷
اخلاق حسنه الهی.....	۲۰۸
مسئولیت ستایشگران ائمه در تقویت و ارتقاء نظام تبلیغات اصیل دینی.....	۲۱۸
۱. تقویت ارتباطات مردم با عالمان دینی است.....	۲۱۹
۲. تقویت رابطه مردم با مساجد.....	۲۱۹

۳. تقویت جلسات هفتگی دینی ۲۲۰
 ۴. نقطه اتصال بودن ۲۲۱

درس نهم: چیستی هنر و نسبت آن با مداحی

- مقدمه ۲۲۷
 چیستی و ماهیت هنر ۲۲۸
 استفاده از ظرایف هنری در مداحی ۲۳۵
 الف- گزینش عاقلانه و منطقی عناصر یک مداحی موثر ۲۳۹
 ب- انتخاب شعر مناسب با مضمون و محتوای مفید ۲۴۰
 استفاده از ظرایف هنری در آراستن مجالس دینی ۲۴۲
 احترام به مخاطبین از رهگذر آراستن و زیبا سازی محیط جلسه ۲۴۳
 تناسب پیام‌های محیط با ماحث محوری جلسه ۲۴۳
 حذف عوامل مزاحم تعمیق توجه مخاطب به گوینده ۲۴۳
 تنظیم برنامه مناسب برای زمان جلسه ۲۴۳
 اهمیت انتخاب آهنگ مناسب ۲۴۳
 توجه به پیام‌های غیر کلامی ۲۴۵
 بهره‌گیری از خلاقیت هنری مداحان برای زیبا سازی روابط جامعه اسلامی ۲۴۶

درس دهم: نکته‌های پایانی

۱. شکر نعمت وجود نعمت ولایت فقیه در نظام مقدس جمهوری اسلامی ۲۵۳
 ۲. ضرورت ایجاد احساس مسئولیت برای مطالعه دائمی در آحاد مداحان ۲۵۴
 ۳. توجه به آسیب‌های خاص هنر مداحی در جریان تربیت مداحان ۲۵۴
 ۴. شتاب بخشیدن به روند رو به رشد ارتقاء کیفیت فعالیت‌های مداحی کشور ۲۵۵
 ۵. وجود تعادل در نوع آگاهی‌ها و شناخت مداحان ۲۵۵
 ۱. بهره‌گیری از فرصت دعا در پایان جلسات مداحی ۲۵۷
 ۲. توجه حداکثری به اقتضاعات مخاطبین ۲۵۸
 فهرست منابع ۱۷۹